

शासकीय सेवा डिजिटल करण्याकरीता
महाराष्ट्र युनिफाइड सिटिझन डाटा हबची
अंमलबजावणी करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग (माहिती तंत्रज्ञान),
शासन निर्णय क्रमांक: मातंसं-११०८८/प्र.क्र. ९/२०२१
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
तारीख: ०४/०२/२०२२

- संदर्भ:** १) दिनांक २७ सप्टेंबर २०२१ रोजीच्या बैठकीत उच्चाधिकार समितीची प्रकल्पाला तत्वतः मान्यता
२) दिनांक २३ डिसेंबर २०२१ रोजीच्या मा. मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत प्रकल्पाला मान्यता

प्रस्तावना:-

सध्या विभागांच्या योजनांचे नियोजन आणि त्यांच्या अंमलबजावणीसाठी प्रत्येक वेळी लाभार्थीचा डाटाबेस तयार करण्याकरीता नव्याने सर्वेक्षण करावे लागते. प्रत्येक विभागाकडे मोठा डाटाबेस उपलब्ध असतांना सुध्दा सदर डाटाबेस इतर विभागांच्या डाटाबेस सोबत संलग्न करू शकत नसल्याने सदर कार्यवाही करावी लागते.

शासनामार्फत विविध योजना राबविल्या जातात तसेच नैसर्गिक आपत्ती प्रसंगी नागरिकांसाठी मदत जाहीर केली जाते. तथापि, या योजनांच्या अंमलबजावणीमध्ये पात्र लाभार्थी ओळखणे, त्यांना डीबीटी प्रणाली मार्फत मदत उपलब्ध करून देणे यासारख्या प्रमुख आव्हानांना सामोरे जावे लागते.

माहिती तंत्रज्ञान विभागाने अनेक विभागांकरीता यशस्वीपणे राबविलेल्या विविध योजनांचा अनुभव तसेच नैसर्गिक आपत्तीवेळी नागरीकांना मदत करताना येणा-या अडचणींचा विचार करून राज्यातील नागरिकांच्या सर्व तपशीलांचा समावेश असलेले केंद्रीकृत डाटा हब तयार करण्यासाठी महाराष्ट्र युनिफाइड सिटिझन डाटा फॉर डिजिटल डिलीव्हरी ऑफ बेनेफिट्स व सर्विसेस ही योजना लागू करणे शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार दि. २३ डिसेंबर २०२१ रोजीच्या मा. मंत्रिमंडळ बैठकीत सदर योजनेस मान्यता देण्यात आली. विविध विभाग आणि इतर शासकीय संस्थांमधील नागरिकांच्या डाटा एकत्रित करणे आणि प्रमाणित करणे हे या योजनेचे उद्दिष्ट असून ज्यामुळे प्रत्येक नागरिकाचा अभिलेख तयार होईल.

शासन निर्णय:-

१. महाराष्ट्र युनिफाइड सिटिझन डाटा फॉर डिजिटल डिलीव्हरी ऑफ बेनेफिट्स व सर्विसेस योजना राबविण्याकरीता शासनाने रुपये २९४.०२ कोटी (जीएसटी वगळता) इतक्या रकमेस

प्रशासकीय मान्यता तसेच प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीची व्याप्ती, निवड कार्यपद्धती आणि कालमर्यादा याबाबीकरीता मान्यता देण्यात येत आहे.

२. माहिती तंत्रज्ञान विभागाच्या देखरेख आणि नियंत्रणाखाली महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान महामंडळ लिमिटेड (महाआयटी) द्वारे हा प्रकल्प राबविण्यात येईल.
३. माहिती तंत्रज्ञान (IT) कायदा-२००० (सुधारित २००८), आधार (आर्थिक आणि इतर अनुदानांचे लक्षित वितरण, लाभ आणि सेवा, लाभ आणि सेवा) अधिनियम-२०१६, महाराष्ट्र सार्वजनिक सेवा हक्क अधिनियम-२०१५ आणि महाराष्ट्राचे ई-गव्हर्नन्स धोरण-२०११ च्या संबंधित कलमांनुसार माहिती तंत्रज्ञान विभाग हे नागरिकांच्या डाटाचे काळजीवाहक/(custodian) आहे. हे लक्षात घेता, सामायिक मानक नागरिक डाटाबेस - महाराष्ट्र युनिफाइड सिटीझन डाटा हब तयार करण्यास माहिती तंत्रज्ञान विभागाला मान्यता देण्यात येत आहे.

संपूर्ण राज्याचा सामायिक मानक डाटा बेस तयार करण्यासाठी राज्यातील सर्व विभाग आणि इतर शासकीय संस्था त्यांच्याकडे उपलब्ध असलेली नागरिकांची संगणकीकृत माहिती तातडीने माहिती तंत्रज्ञान विभागाला उपलब्ध करून देतील. माहिती तंत्रज्ञान विभाग सामायिक मानक नागरिक डाटाबेस तयार करेल, तसेच महाराष्ट्र युनिफाइड सिटीझन डाटा हबमध्ये असलेल्या अभिलेखाचे काळजीवाहक/(custodian) असेल.

४. सदर योजना राबविण्यासाठी आवश्यक असलेली तरतूद ई-प्रशासन धोरणामध्ये समाविष्ट करून भविष्यात आवश्यकता भासल्यास कायद्यात तरतूद करण्याचे अधिकार माहिती तंत्रज्ञान विभागाला राहतील.
५. युनिफाइड सिटीझन डाटा हब तयार झाल्यावर, या नवीन प्रणालीमध्ये राज्यातील सर्व विभागांना त्यांच्या वैयक्तिक लाभार्थी योजना ऑन-बोर्ड करणे अनिवार्य राहिल.
६. युनिफाइड सिटीझन डाटा हब तयार झाल्यानंतर सर्व वैयक्तिक लाभार्थी योजनांचे युनिफाइड सिटीझन डाटा हब सोबत संलग्नीकरण करण्यात येईल. विभाग/इतर शासकीय संस्था यांच्या डाटाबेसमधील नागरिकांच्या डाटामध्ये होणारे बदल महाराष्ट्र युनिफाइड सिटीझन डाटा हबमध्ये स्वयंचलितपणे अद्ययावत होतील. त्याकरीता माहिती तंत्रज्ञान विभाग इतर विभागांसमवेत काम करेल.
७. मा. मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली एक सुकाणू समितीची स्थापना करण्यात येईल. सदर समिती डाटा ऍक्सेस प्रगतीचे निरीक्षण व आढावा, प्रणालीद्वारे सेवांची अंमलबजावणी आणि फायदे तसेच प्रकल्पाच्या अंमलबजावणी संबंधित समस्या इत्यादींचे निराकरण करेल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२२०२०४२१३६२०७५११ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(मुकेश सोमकुंवर)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति:-

१. मा. राज्यपालांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई,
२. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे अ.मु.स., मंत्रालय, मुंबई
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. सर्व मा. मंत्री /मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरीषद यांचे सचिव, विधानमंडळ, मुंबई
६. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, विधानमंडळ, मुंबई
७. मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानपरीषद यांचे खाजगी सचिव, विधानमंडळ, मुंबई
८. मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे खाजगी सचिव, विधानमंडळ, मुंबई
९. सर्व मा. विधानसभा/विधानपरीषद सदस्य
१०. सर्व मंत्रालयीन विभाग
११. महालेखापाल (लेखापरीक्षण), महाराष्ट्र १/२ मुंबई/नागपूर,
१२. सर्व विभागीय आयुक्त
१३. सर्व जिल्हाधिकारी
१४. निवडनस्ती, माहिती तंत्रज्ञान विभाग